

Előfizetési díj.

Évkekre postán vagy helyben házhoz hordva	
Egész évre	15 frt.
Félévre	8
Negyedévre	4
Egy óra helyben	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

Megjelenik mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállítás:
Főter 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzandók.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”

politikai és közgazdasági napilap

1875. második félévére

A „Kelet” előfizetési ára:

Félévre	8 frt
Negyedévre	4
Egy óra	1 frt 50 kr.

Egyes szám ára 7 kr.

A megrendelések legcélszerűbben postai utalvánnyal alólírt könyvkereskedésébe küldendők.

Nyolcz egyszerre beküldött előfizetés után tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Stein János
„Kelet” kiadója.

A megnyitás előtt.

Budapest, aug. 28.

(A.) Politikai életünk újra fölelevenedett s ismét a főváros lett a nyilvános élet középpontja. Az egyes minisztériumokban gőzerővel dolgoznak, terveket, előmunkálatokat, javaslatokat készítenek, adatokat gyűjtenek, melyek majd a parlamentaris tanácskozás folyamában fognak értékesítettetni. A minisztertanács is gyakran és hosszasan ülésezik s részint a sessio megnyitására, részint az előterjesztendő javaslatokra vonatkozó megállapodásokat hoz. Az elnökök személyét illetőleg már létrejött a megállapodás. Zsedényi Edeárd a hetvenhat éves, de folyton ifjú buzgalommal dolgozó férfiú lesz a korelnök. Végleges elnöknek ismét Ghyecy Kálmán lón megnyerve s a nagy nevű államférfi újra elfogadta a megtisztelő, de elég terhes állást, nehogy az elnökválasztás kérdése egyenetlenséget idézzon elő pártunkban. Kétségtelen volt ugyanis, hogy Ghyeczyn kívül minden más jelölt tekintélyes oppositóra talált volna a párt kebelében.

A „KELET” TÁRCZÁJA.

Az

ÖREG UR VÉDENCZEI.

REGÉNY

két kötetben.

Írta:

Flygare Carlén Emilia.

Második kötet.

II.

(Folytatás.)

A reggeli. — Egy jelenet Ling tárnánál.

Midőn Garben nagykereskedő a kitűzött időben megjelent, a család az étteremben fogadta őt, hol kitűnő reggeli állott már készen az asztalon.

Könnnyűt kebellet látta Garben, hogy idegenekre nincs számítva, csak számukra lévén teríték s így reménylette, hogy hamar tulesnek az étkezésén.

Az egész reggelin meglátszott, hogy üzletemberek számára van rendezve, csupa hideg étkek, gyors és pontos szolgálat, mintha nagy volna a sietség.

Igyekezni fogunk — szólt nyájasan vendége felé hajolva a tanácsosné — hogy ebédünk annál jobb legyen s ne ily rohamosan menjen végbe; azért bátor vagyok elmondani, hogy férjem nem szereti a fontolva haladást, mihelyt üzleti dolgokról van szó. Ezért még

Az alelnökök és jegyzők megállapítása körül még folyamatban vannak az alkudozások s a párt első értekezlete előtt, mely holnap lesz, még a kormány sem fogja a candidatumokat végképen meghátározni. Főleg jegyző-jelölt van fölös számmal s egyes fractiók igen nagy erőfeszítéssel agítálnak illető választottait érdekében. Néhol nagyon is könnyen veszik a jegyzői qualificatiót; elégnék tartják, ha az illető fiatal, jól megtermett ember s esetleg valami vidéki városban a bálrendezés terén szerezte ifjúkora babérait. Sokkal valószínűbb, hogy a jegyzők azon körökből fognak vétetni, a kiknek már régebben is volt alkalmok a képviselőház belső ügytevékenységével személyes tapasztalás útján megismerkedni. Ez azonban nem zárja ki, hogy esetleg egy egészen új erő is bevételessék a választandók sorába.

A jegyzők kérdése s az új emberek személyes bemutatása a kormány tagjainál élénkíti meg minden este a szabadelvűpárt clubhelyiségét, mely pár nap óta igen tömeges látogatásnak örvend. Csak apróbb ügyek képezik még a zajos beszélgetések tárgyát. A komoly kérdések még háttérben állanak; mindenki feszült várakozással lesi a kormány első nyilatkozatait s várja a program mot, a trónbeszédet, melyet, mint most hivatalosan megállapítottak, kedden délben fog ő felsége fölolvadni. Mindzek az ügyek még csak mellékesen foglalkoztatják felérkező képviselőinket. Ismerkedés, bemutatás, panasz, kis korteskedés állanak ma napirenden, a képviselők fel akarják a néhány napi pihenőt használni, mert tudják a ház megalakulása után igen komoly és igen tömeges munka várakozik reájok.

Valóban sok lesz a munka s a kormány mindenképen siettetni fogja. A valószínűleg rövid ideig tartó fölirati vita után a pénzügyminiszter előadja várva váró exposéját az államháztartásról, előterjeszti a költségvetést, mely már ma is végképen készen van. Tizenöt millióra praeliminálja — hir szerint — a jövő év deficitét s ha igaz az, hogy a hadügyi kiadások, az ingesleges vasutak rendezése is beszámítvánk az összegbe, akkor azt annál kéremsbb lehet nagyknak nevezni, mert a jövő évi budgetben a kormány takarékossgági és reformterveinek pénzügyi visszahatása még nem lesz teljesen számba véve. Hatásuk egész

akartam mutatni kedves vendégünknek, hogyan járnak férjeik kedvökben a svédnök s így a reggeli kissé elhamarkodva jött az asztalra.

— En pedig mindent kitűnőnek találók — erősíté Garben ur s tettel is bemutatta, hogy meggyőződésből beszél. — Hanem — tette hozzá — mi a svéd nők jószágát s szívélyes vendéglátását illeti, meg kell jegyez-nem, hogy ebben a mi dán nőink sem állnak hátrább s miután magam is nem sokára egy ily szeretetreméltó nő férje leendek, anynyival inkább kötelességemnek tartom ez állítás mellett harcolni is ha kell.

A tanácsosné a váratlan hir hallattára ijedtében új tibet ruhájára önté egy kezében levő ezetes eszése tartalmát s a tanácsos e szókkal: „van szerencsénk üdvözölni önt, mint völegényt!” egy hajtásra üritett ki egy pohár portoít, mintha élethalálra történt volna fogadás, melyik nyeli el hamarabb borát. E közben az asszony is annyira magához jött, hogy mialatt ruháján felszárták az ecetfoltokat, így szólt édeskés hangon:

— Oh mily öröm ily érdekes újságot hallani! tán csak szabad reménylenünk, hogy ha erre utazik Garben ur nejjével, nem kerüli el házamat?

Midőn a mama bevégezte mondókáját, Róza könnyed fesztelen mozdulattal poharat emelt, felállt s a leplezetlen öröm hangján szólt:

— Szerencse és boldogság s tölem egy szívélyes üdvözlöt a távolból Garben ur menny-asszonyának!

— Köszönöm, szívemből köszönöm önöknek — viszonzá a dán nagykereskedő poharát ajkikhoz emelve.

— Jegyesem oly szerencsés, hogy igen hasonlít Widen kisasszonyhoz, s ez okon éreztem magam az első percztől fogva oly otthonosan körükben.

AZ ÉRTÉKESEBB CZIKKEK DIJAZTATNAK.
Kéziratok nem adatnak vissza.

nagyságában csak a következő évben lesz észlelhető, minthogy csak az 1876-ki esztendőben kerülnek valóításra. Valószínű, hogy az előterjesztendő budget is csak egy lépést fog a javulás czélja felé jelenteni. De remélhetőleg évről évre szaporodni fognak e lépések s egyszer majd eljut állam-életünk is ama ponthoz, hogy anyagi gondokkal nem kell küzdenie s háztartása a deficit szerencsétlenségétől végképen megszabadul. Ez uttal meg kell vele elégednünk, ha egy lépést teszünk a czél irányában.

— Szerartás a magyar országgyűlés ünnepélyes megnyitására 1875. évi augusztus havában.

Kedden, 1875. évi augusztus hó 31-én d. e. 10 óraker a magyar országgyűlés mindkét házának tagjai a budai királyi várban megjelennék és a mennyire a várkápolna térfogata megengedi, lemennék oda, az isteni szent színtetet meghallgatandók. A többi tag ezalatt a nagyteremben marad.

Ő csásári és apostoli királyi felsége az említett szent misére minden nyilvános kísérel nélkül az udvari kápolnának oratoriumába megyen, mely alatt a püspök az apostoli kereszt-tel állani fog.

A nagymise után ő felsége termeibe távozik s ott időzend, a mig az egyházi méltóságok átlöszködnek és longis-ban az udvari kápolnából a felső terembe értek, hol is ezalatt a többi, ő felségének kíséretére hivatalos csásári királyi udvari főhivatalok és testörkapitányok, a hercegrprimás, a m. kir. miniszterek, a zászlós urak és a püspök a kettős kereszt-tel a kihallgatási teremben (a felső várnegyszög oldalán) összegyűltek.

Mihelyt minden elrendeztetett, ő felségének a csásári királyi első főudvarmester által jelentés tétetik s erre ő felsége fölkelvén, a belső termekből a nagyterembe a következő rendben távozik:

Egy es. kir. kamara-irnök.
Két rendi biztos.
A m. kir. főajtónál.
A hercegrprimás és az ország zászlószai.
A m. k. miniszterek.
A csásári királyi első főudvarmester a pálezával.

A m. k. főlovászmester, mint helyettese a es. k. udvari főmarschallnak, a fölfelé tartott kivont állami karddal.

— Ennek igen örülök, — szólt Róza mosolyogva, — s nem is gondoltam, hogy Garben urnak ily fiatal választottja legyen.

— No igaz, hogy én már tul vagyok az ifjúi éveken, de azért szeretem a mi szép és fiatal, különösen mennyasszonyoknál. Az én Rikám sincs több tizenkilenc évesnél.

— Rendben van minden? — kérdé most a tanácsos könyvvivőjétől, ki egy fogolyamadár felszelésével veszdött.

— Minden, főnök ur — viszonzá a könyvvivő, gyorsan végezve evését, nehogy felkeljenek, mielőtt elegendő mennyiséget vett volna magához, mert ismerve a dolgok állását, félt, hogy hosszas idő telik el, mielőtt ujból asztalhoz ülhetnének.

— Mikorra várhatom az urak visszajötét? — kérdé a tanácsosné eltasztva székét az asztaltól.

— Pont három óraker a rendes időben édes Brigittám — szólt a tanácsos s órájára tekintett, ekkor vendégéhez fordulva, folytatá: De már ideje is mennünk, ha Garben urnak ugy tetszik. — Ez helybenhagyólag intett fejével; de azon perczen, a mint fel akart állni székéről, a tanácsos megtántorodott; egész testében remegni kezdett, mintha belső nagy fájdalom kinozná s közel volt az összerogyáshoz.

Nője sikoltani kezdett és szívrhatóan kiáltá: Widen, kedves férjem, az istenért mi lett?

Most az egész asztali társaság ijedten szökött fel helyéből, mindkét könyvvivő főnök segélyére sietett, kit inkább hurczoltak, mint vezettek a közel álló pamlagig; itt heves rángatodások közben, s kimerülten az elnyomott kiáltóztól rogyott le. Róza vizet hozott, a tanácsosné erősítő csöppeket s az egész ház mozgásba jött.

Az első könyvvivő orvosért szaladt s

Jobbján a püspök az apostoli kereszt-tel. Ő csásári és apostoli királyi felsége. Oldalt és hátul a m. kir. testörkapitány, a es. kir. testörök lovasszázadának kapitánya, a es. kir. udvari főkamarás és a es. kir. főhadsegéd képezik a kíséretet.

A terembe érve ő csásári és apostoli királyi felsége a trónra lép, leül és kalpagját felteszi. Kisérete a kijelölt állásokat foglalja el a trón oldalán.

Most beszédet tart ő csásári és apostoli királyi felsége a magyar országgyűlés mindkét házának egybegyűlt tagjaihoz.

A trónbeszéd végeztével ő felsége felkel, levezi kalpagját s az előbb megjelölt rendben a belső termekbe vonul.

Az udvari gyász ez ünnepély alatt nem viselendő.

— A képviselőház hétfőn, augusztus 30-dikán, reggeli 10 óraker tartja első ülését, melyet Zsedényi Ede korelnök vezet. Ezen ülésben fel fog olvastatni a miniszterelnök irata, melyben a házat értesíti, hogy augusztus 31-én, délelőtt 11 óraker a vártemplomban ünnepélyes istentisztelet lesz, 12 óraker a trón-teremben ő felsége megnyitja az országgyűlést. A képviselők 1 óraker az országházban összegyűlnek egy rövid ülésre, melyen a trónbeszéd még egyszer fölolvastatik. A képviselőház harmadik ülése szerdán lesz. A főrendiház pedig kedden délelőtt 10 óraker tartja eddig Zzedényi Ede korelnök elnöksége alatt első ülését. Az azon nap d. u. 1 óraker tartandó ülésben valószínűleg már fölolvastatik azon királyi leirat, mely a főrendiház elnökének és másodeelnökének kineveztetését tartalmazza.

— A képviselőválasztások eredménye az utolsó kimutatás óta némi módosítást szenvedett, minthogy azóta még 3 választókerületben megtörtént választás és a szabadelvűpárt, ugy mint a jobboldali ellenzék, és a nemzetiségi párt egy-egy új taggal szaporodott. E szerint meg fog jelenhetni a hétfőn d. e. 10 óraker tartandó első ülésben összesen 411 magyar képviselő, kik között 330 képviselő tartozik a szabadelvű párthoz, 19 a jobboldali ellenzékhez, 37 a függetlenségi párthoz és 25 a nemzetiségi párthoz. Az egészen új emberek száma a a képviselőházban most 197. Ezek közt van 165 szabadelvű, 8 conservatív, 15 függetlenségi, 9 nemzetiségi.

Garben ur szíves szökölni igyekezett vigasztalni a nőket; de különösen a vigasztalhatlan tanácsosnéra nézve, hasztalan volt minden eb-beli törekvés, minden vigasztaló szó elvesztett fáradság. Halálos rettegés között futkosott alá s fel a szobában, tördelte kezeit s sirt oly kétségbeesett módon, mi nagyon megható volt s mind igen természetesnek látszott.

Most a beteg fájdalmai ismét megújulni látszának.

— Bern asszony! Bern asszony! — kiáltá az urnő. Jöjjön be segítsen! Hol van Larson? És Stina s Luiza? ágyba kell fektetnünk szegény öregemet addig is, mig az orvos eljőne!

Nagy nehezen birták a tanácsos földi bürkát a mellékszóbagi elszállítani s erőtellenül, kimerülten hajtotta le fejét a beteg, miután nagy nyögések között lebirták vetköztetni, mialatt kihallzott a tanácsosné zokogása s letérdelve férje ágya elé, bővőn ömlő könnyek közt suttogá:

— Kedves Widen, te oly halvány vagy, hogy egészen megijesztess! Nyisd fel szemeidet! tekints fel! Megöl a félelem! De bizon a tanácsos nem tekintett fel, hanem halványan, lehunytt szemekkel fekdött ott s most ujabb küldött menesztetett az orvos után.

Ez megérkezett végre s megvizsgálván a beteget, kijelentette, hogy a tanácsos azelőtti napon nagyon áthűlt s ezenfelül valami igen nehezen emészthető étket evett. Miután az orvos izasszító szert rendelt a betegnek, biztosította a körülte levőket, hogy nem veszőlyes a baj s hogy néhány nap mulva egészen jobban lesz a tanácsos ur, ha csak valami láz nem jön közbe.

Garben ur és Róza a mellékszóbagában ülve, mindent hallottak. — Istennek hála! — szólt a leánya — az orvos jóval biztat! Sha

Hirdetési díjak:

Hatször hasábozott gármond sor vagy annak tere 8 kr. Bolygdíj minden hirdetés után 30 kr. Nagyobb és gyakoribb hirdetéseknel külön kedvezményt is nyújt a kiadóhivatal.

Hirdetéseket fölvesznek:

Hécsben: Oppelk Alajos (Wolzeile 22.) Haenstein et Vo-gler (Wallfischgasse 10.) Rud. Messe Publicistische Bureau

Budapestben: Haenstein és Vogler hirdetés köv. irodája.

Nyiltéri czikkok

gármond sora után 25 kr. fizetendő.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előfizetések és hirdetések küldendők.

— A főispánokat, mint a „K. N.” értesül, arra hívja fel egy miniszteri körrendelet, hogy az országgyűlésen a bekövetkező felirati vita alkalmából megjelenjenek.

KÜLFÖLD

Kolozsvár, 1875. aug. 30.

A külállamok consuli a jövő hét első napjaiban indulnak a hercegovinai lázadókhoz. Az orosz, osztrák-magyar, és német delegatusok aug. 31-én Ragusából kelnek utra, a francia és olasz consulok pedig Mostarban fognak velök találkozni. E hirrel együtt azt jelentik Konstantinápolyból, hogy a porta főbiztosa, Server basa, az államtanács elnöke, tegnap „Izedin” hajón utnak indult küldetésé színhelyére. A „Times” hosszabban foglalkozik Server basa ezen missiójával, s azt mondja, hogy valószínűleg ez is oly eredménytelen lesz, mint Omer basáé 1861-ben, ha a keresztény hatalmak erőszakos eszközökkel nem fognak közbe lépni.

A „P. N.”-nak Bécsből a lázadásról ezeket írják:

(A török kormány. A diplomatai actio. A hercegovinai felkelés. Nedjib basa. A szerb önkénytesek) (P. C.) Ugy értesülünk, hogy Server basa, kit a porta a hercegovinai ügyben békitő biztosnak nevezett ki, ma elutazik Konstantinápolyból működése színhelyére. Tekintve, hogy a nagy vezérségben történt változás Server basa kiküldetését érintetlenül hagyta: tájékoztatva lehetünk némileg az iránt, hogy a porta magatartása és politikája a nap főkérdésében alig fog változtatni szenvedni az által, hogy Mamud basa állítottat a török államügyek élére.

A pacificáló küldöttek actiójának megkezdéséről a táviró már értesítette a lapokat. A hercegovinai felkelés jelen állásáról a következő hű képet adhatjuk:

A Trebinje körül tanyázó felkelőket Ljubobratich és Petkovich Luka, a Nevesinje mellett működő csapatokat Pavlovich Peko, a Gascso és Bilek közt táborozókat Poggimienich vezérlik.

A osztrák határ a Narenta és Popovopolje közti terület legnagyobb részén nincs felkelő, csak hébe korbá tűnnek fel egyes csapatok Stolacot és Ljubinjét erős felkelőcsapatok tartják szemügygel, de a két helység közt az országot szabad. Dabra és Jatnicza egészen a felkelők hatalmában van; ugyanez mondható a nevesinjei kerületről Csaszaba kivételével. Dé-

ön uram még holnap itt maradhatna, tán javulna annyira szegény atyám egészsége, hogy az ily szerencsétlen módon fölben szakított ügyleti dolgokat befejezhessék.

— Fájdalom, nekem lehetlen ezuttal továbbá itt mulatnom; ellenkezőleg még ma este el kell utaznom; mert miután itt most semmit sem igazíthatunk, jobb mentől hamarabb elutaznom ezuttal, hogy annál előbb viszáterhessek ide s akkor reményem egészen helyreállva találom a tanácsos ur egészségét.

Mivel a betegnek meg kelle kísértetni, hogy egy kis nyugalmat élvezzen az orvos s a tanácsosné kilepette a társalgó szobába.

— Oh minő szomorú eset ez, kedves Garben ur! — sohajtá Widen asszony, busan rázva meg fejét; — mennyire nem biztos a szegény ember soha, mit hoz a közelebbi percz számára. Oly kellemes estvére számítottam, melyet együtt fogunk eltölthetni, ha az urak bevégezték munkájukat; s most vége minden örömünknek. De reményem nem sokára ujából lesz szerencsénk Garben urat házunknálálthatni?

— Reményem két hét mulva ismét itt lehetek; hanem most e nyugtalanság közepette nem akarok tovább terhőkre lenni.

Garben ur elbucszott, a nőknek udvariasan kezet csókoltt s a tanácsosné egész a lépcső legalsó fokáig kísérté őt. Két órával később, midőn a tanácsosné beteg férje mellett ült magánosan, a szembe levő vendéglő elé állott a nagy utazó kocsi. A vendéglői szolgáló-személyzet most is ugy sürgött az utas körül, mint megérkezése napján. A kocsi csattintott ostorával, a dán kereskedő udvariasan megemelté uti fővegét, a vendéglős alázatosan hajlongott, a kocsi tova robotgott s a tanácsosné könnnyűt kebellet sohajtott fel:

— Istennek legyen hála! elment édes öregem.

(Folyt. köv.)

len és keleten Bilek, Niksic, Metokia és a Duga-szoros a törökök kezében van. Piva és Gacsok táján 12 török őrház került a felkelők hatalmába. Vértakban 200 török nizam letette a fegyvert. Vojnijában pedig 400 basi-bozuk. Zubci, Bapjani, Drobnjak, Piva, Saranosi, Alsó-Wassajevic és Bilopolje kerületekben a lakosság mind lázong.

A törökök hadmozdulatairól jelentik nekünk, hogy Nedjib basa e hó 25-én a Klek közelében táborozó sereggel felkerekedett Mostar felé és ott összpontosítja az egész sereget. Várva várja a megerősítéseket, míhelyt ezek megérkeznek, Stolicz felé szándékozik fordulni.

Tegnap ismét 300 török szállott Klek-nél partra.

Nedjib basa az igen gyéren érkező megerősítések miatt egyelőre tétlenségre van ugyan kárhoztatva, de nagy önzalommal van és osztrák-magyar tiszték előtt nyilatkozott, hogy egy hónap lefolyása alatt végezni fog egy az egész felkeléssel.

Tegnap jelentették, hogy 500 főnyi, jobbra szerb önkényesekből álló felkelő csapat Zako pápa vezérlete alatt a bosnyák-szerb hátrárladalmat vívott Visegradnál, és keresztül vágta magát a Herczegovina felé vívó útra. Most heves azt jelentik nekünk, hogy Dervis basa igen tekintélyes haderőt küldött e csapat elé. Ugy látszik, hogy még egy esete folyt és ebben nyilván nem a felkelők lettek győztesek. Zarko pápa sebesen visszavonult, és miután az utána nyomuló törökök komolyan fenyegetik, nyilván szerb határhoz iparkodik eljutni.

Budapest, aug. 26. 1875.

(Székely-udvarhelyi furcsaságok; visszapillantás az ottani képviselőválasztásokra)
(Vége.)

Ugy, ugy Daróczi ur; ha hivatalt akar keresni, keresse azt más úton; használja fel, ha van, tehetségét és tudományát, mint oly sokan és szerencze magának ugy hivatalt és kényeret. Igyekezzék tudományra szert tenni és megkapja utána a kényeret is. Így lesz a mai világban mindez valamire való egyén, a ki csak nem here, s nem akar ingyen élni; igyekezzék; igyeksem én is, mint mások; de soha előtérkévésemben eszembe nem jut, s nem is jutna soha, hogy ha a népbizalma megismerne valaha a képviselőséggel azt nagyobb hivatal keresésre eszközül használjam föl.

Daróczi urnak, ezek után azt hiszem, eleget mondtam.

Engedje meg a t. szerkesztő ur, hogy becses türelmét míg azért vegyem igénybe, hogy szóljak valamit az Udvarhelyi lefolyt választási küzdelem erkölcsi hatásáról is. Egy képviselő választás mindig kellő anyagot nyújt az elmélkedésre és kérdezhetjük utána, hogy vajjon a közjő és közérkölség szenvedett-e sérelmet e küzdelemben, vagy ellenkezőleg nyert-e valamit?

En azt hiszem, hogy az udvarhelyi képviselő választás kiválóan alkalmas ez elmélkedésre. Udvarhelyt egyelőre három párt állott egymással szemben és pedig a jelenlegi országos pártok közül mindenik, habár az ultramontanizmus nem merte is nyíltan fölemelni a fejét. A kevésbé képzett és mivel politikuskos és a választó közönség, csak nehezen tájékozhatta magát. Pokozta a tájékoztatatlanságot az udvarhelyszéki Ugron-pártnak álarcos politikai machinatioja is. Szomorú, de meztelen valóság, hogy az értelmiség, magára állott e küzdelemben; mert a polgárság nagy részének józan eszejárását egészen megméltelyezte volt az álarcoskodó ultramontanizmus és a kezdetben játszott szélső baloldali politika.

Amaz a kath. váltás veszedelmét hitette el a polgárság kath. részével; emez pedig azt hangoztatta, verte fejébe a polgárság másik részének, hogy ez a kormány a hazát okvetlenül elakarja adni — mert hát az övé is.

Nem tehetek róla, de ki kell mondanom, hogy városunkban eme zűrzavaros politikai tájékoztatatlanság, egyedül csak az Ugronizmus kifolyása volt. Megzavarták mesterségesen a nép esztét, hogy aztán a zavarosban halászhasznának. Tudták jól az intézők, hogy sem Daróczi ur, sem Kassay Ignác, ha határozott szabadlevél pártiak lesznek, nem fognak zöldrágá vergődhetni; nem, mert Daróczi urat nem támogatja akkor a kath. papság; és Kassay Ignácot nem a szélső baloldali eszmékkel szaturált ref. polgárság. Az értelmiség pedig nem fogja, ha egy harmadik van, egyikre sem adni szavazatát. A zavar tehát meglesz; és szükség esetén inkább egy egészen új egyént fogunk maguk az álarcos jelöltek fölrágnai boszúból is; csak hogy az értelmiség ne győzhessen. Tehát a cél, mire az Ugronok számítottak, el lesz érve; egyelőre annyi, hogy a polgárság ismét szembe fog állani az értelmiséggel és következnek azután ha szorul a Gábor urfi megválasztatása. Az értelmiség legyőzetik tehát ismét, s uralkodni fog tovább is egy néhány uri ember, kik tudják, hogy mikép kell vezetni a népet, hogy felette uralkodni, s általa önértéküket előmozdítani lehessen. Az pe-

dig régi dolog, hogy az értelmiség nélkül uralkodó nép csak játék szer vezetői kezébe. Udvarhely népe is addig volt már elvezetve, hogy az értelmiséggel szembe állott; s gunyolodva és gyűlölettel foglalt álláspontot, ugy annyira, hogy kész volt engemet, saját fiát is megvetni azért, hogy az értelmiséggel tartok. Nem első eset a világon!

Elbukásom után előállott Ugron Gábor és szép csendben fegyverletételre kérte a főmaradott két képviselőjelöltet. Azonban csak ekkor tűnt ki, hogy nem számítottak helyesen azok, kik szembe állították az értelmiséggel a népet; mert az én bukásom kezébe juttatta az értelmiségnek a döntő szavazatot. Az értelmiség döntő szavazatát kellett most a két fennmaradt jelölt közül valamelyiknek megnyerni. Igyekezett mind a kettő. Megadta magát mind a kettő. Daróczi ur szerette volna fölfalni magamagát, hogy miért játszott a hitelét az urak előtt; s kétségbeesésében fenyegette a hivatalnok embereket, hogy elcsapatja, ha rá nem szavaznak (megtörtént); Kassay Ignác pedig sietett kijelenteni, hogy ő már márcziusban szabadlevélpárti volt, és csak garabonciázkodott a czizmiadiák kedvéért és tréfálódzott az urakkal.

Ezek után megértük azt, hogy Kassay Ignácczal választói is mind szabadlevélpártiak lettek, a jul. 18-án tartott politikai majálison; s most, midőn lezuholt a pályga a volt szélbalf polgárság szeméről és az értelmiséggel megvan a kibékülés — az Ugronizmus pedig egészen lejárt magát, nagy a megelégedés!

De mégis, kivétel Daróczi ur és egy-két társa! Ők duzzognak; de hiában; Udvarhelyt megvetett alapja az egész-égesebb, jobb jövődönék, mert a polgárság kibékült az értelmiséggel. És ez azt hiszem elég szép és elég nagy erkölcsi nyereség a választások alkalmából!

Nagy örömmel emlékszem vissza, hogy talán nekem is volt egy kis részem ez erkölcsi diadal és nyereség kivívásában. Felelhetetlen lesz pedig az örökre, hogy én voltam az a szerencsés azon alkalmakból, kit az értelmiség szép szavazatával, és bizalmával megtisztelt. Érzem is, hogy szavazatával, ha megválasztatásom nem sikerült és nagy kötelességet rótt reám; t. i. azt, hogy igyekezzem ezen előlegezett bizalmat meg is érdemelni, ugy mint-ha megválasztattam volna. Rajta is leszek egész lelkemből. Fogadják őszinte köszönetemet és örök hálámat bizalmukért!

Isten velünk!

Kassai F. József.

BELFÖLD.

(Adóügy.)

Nagy-Enyed, 1875. aug. 27.

A jövedelem-adóról szóló 1868-dik évi XXVI. t. cz. 50. §-sa így szól: „az adóki-vető bizottság ülései nyilvánosak”; az 56-ik §. így: „mintán az adóki-vető bizottság kérdéseire mindkét részről a felvilágosító válasz megadatott, a bizottság egy tagjának kívánatára a mellékszobába vonulván.” stb.; a 44-ik §. pedig így: „a bizottsági tárgyalások helyét — — — kijelöl-vén, azon sorozatok is, melyben — — — a városrészesek jövedelem-adó lajstromai vizsgálat alá fognak vétetni” — mégis ezeknek dacára a közelebbről tartott jövedelmi-adó ki-vető bizottsági tárgyalások egyik napján az a furcsa eset történt N.-Enyeden, hogy az elnökölő kir. adótárnok Mikita ur, a fennebbi §-sokkal homlok-egyenest ellenkezőleg, határozathozatalt végett nem vonult a bizottsággal maga a volt mellékszobába, hanem a jelenvolt 15—20 érdekelte adozókat utasította ki a tanácskozási terem-ből, e jogtalan tettét a val indokolván, miszerint anynyiak jelenlétében nem tárgyalhatni; mivel ha a jelenlevők hallják, hogy egyikkel így alkusz-nak, illetőleg adója leszállítatik, a többi is ugy fogja kívánni; — és így cum pudore kelte az érdekelteknek az utcára a szabad ég alá kismopolgyni, ott óráig, napig várni, míg egyenként egy utcából a másikba szökdösvé, beszóllítatnak, minek oka a 44. §. szemelől tévesztésének, illetőleg figyelmen kívül-hagyásának, miért is senki sem tudván mikor kerülhet reá a sor, sokan egész drága munka napját a városház körüli acsorgással fecselelte el, ha jelen akart lenni a tárgyaláson.

Ha az állam érdeke megkívánja, hogy minden egyes polgár bizalommal viseltessék törvényes, alkotmányos kormánya iránt, viszont a magas kormány egyik életfeladata a bizalmat a népben felkelteni, fenntartani közegei által; ha valaha, most ideje annak, hogy a hivatalnok közegek illedelmes, türelmes, tappintatos eljárásuk, helyes felvilágosítások által a néppel megértessék, miszerint az a kormány érdeke, hanem kinek-kinek saját személyes érdeke parancsol áldozatot, melyet a haza oltárára mindenki erejéhez képest letenni, már csak azért is köteles, hogy a jelenlegi terheken ide hátrább könnyíteni lehessen, nem pedig, hogy egyes, fizetett hivatalos személy, ily elég-

gő meg nem róható önkényes eljárása, nemkülönben a törvény szabványai megtartásának gondatlan mellőzése által a még meglevő bizalmat, ragaszkodást, a népben, ha bár csak egyes helyen is, megingatni, aláásni segítse — a helyett mint okos orvos betegével megtudja és akarja is érteni, hogy a kór elhárítására azért szükséges keserű orvosság, hogy az egészség álljon helyre.

Sincerus.

A természettudósok előpataki gyűlése.

Augusztus 28-án.

Szokatlan sokaságu nép ostromolja az erdélyi és keleti vasutak állomásain a pénztárakat; magyarázatul az előpataki gyűlésre siető természettudósokat és orvosokat emlegetik. Szándékosan említem előbb a „természettudósokat” és azután az „orvosokat”, elterőleg a társulat által használt címtől, előbb az általános nevet s utána a különleget ejtve. Részemről beérném már a „természettudósok” egyedüli használatával is, miután benne az orvosokat is értem; mert ha a társulati tagokról és czéljukról akarnám gyűlést jellemezni, így kellene azt elneveznem: orvosi, társadalmi és régészeti ügyekkel foglalkozó természettudósok gyűlése.

Különb a név ne akadályozzon; elég azt konstatálnom, hogy az idei XVII. gyűlékezés fényes sikernek néz előbe. A vasuti pénztáraknál előmutatott igazolványok számából ítélve, napokkal ezelőtt már hatszázan tul voltak bejegyezve és a bejegyzés most is sűrűn foly a gyűlés helyszínén. A földvári állomáson omlik az utasok serege és kirendelt fuvarosok alig győzik a vendégek szállítását. Nekünk is sietnünk kellett, hogy egy ilyent megcsiphes-sünk; a szász atyafi rottott, de mégis megérthető magyarsággal „megtértívné” szerkerét ötvenegy óra alatt Hidvégen és Árapatakán keresztül Előpatakára hozott.

Itt egy csinos kis diadalkapu fogadott. Beljebb hatolva a sétatér alsó végén balra az országúttól megpillantottuk a gyűlés számára készült csarnokot. Az elég mogorva külsejű vendégek, kik az idén is enyhülést kerestek a víz gyógygyerejében, el-eltűnéznek; helyökbévidám arcuz, vig kedélyű utasok lépnek, kik már nem az egészség helyreállítására, hanem a természeti szépségek élvezetére, csodálatos tünemények megtekintésére és tudományosan fűszerezett kirándulásokra vágyának.

A ki nem mulasztotta el magát a kelő időben Pesten bejegyeztetni, szállását előre kijelölve találta; azonkívül Sztupa ur, a vendégek lelke, a bemutatásnál mindenkit egy emlékéremmel és egy igen terjedelmes és csinos kiállítású füzetel lepelt meg, mely a múlt gyűlés folyamat és a felolvasott értekezéseket foglalja magában.

Az idő állandó, szép és meleg.

Este színi előadás gyönyörködtette a vendégeket; Csoka Sándor igazgatása alatt egy szintársulat tegnap „A falu rossza” című népszínművet adta elé a fedett sétatelen rögtönzött színhelyen.

Hogy a játék szereplőiről beszéljek, Finom Rózi (Reményi Nina) elég ügyes „menyecske”, ha csak a népdalok előadásában kevesebb reszketegséget és több erőt fejt ki; annál kevesebb volt játéka és hangja Gőndör Sándornak (Egry). Ez utóbbinak érzéseti és helyenkint megindító előadása, a népdalok szabatos és mégis természetes, népszerű éneklésével elragadta a közönséget. A többi szereplők közt kiemeljük Feleli Gáspárt (Völgyi), Boriskát (Tőkés Emilia) és Gonosz Pistát (Gaál). Mi, kik a kolozsvári vagy pesti színpadon is láttuk a darabot, távol vagyunk attól, hogy hasonló szabatoságot és művészi tökélyt követeljünk az előpatakiaktól is. Ha gáncsot keressnénk, az legfeljebb a brassói városi zenekart érné, melynek kísérete nem illet mindig össze népdalaink előadásával, néha a hatást teljesen megzavarta. A magyar dallal sehogy sem fért össze a szász zene. Kinek nem jut eszébe az országos concert, melyet nemzetünk István napján hálás emlékezetben tartott és szász atyáinkainak ugyanazon időre esett Hermann-ünnepekről hazánkról megfelelően s a nagy Németországról megemlékező részvétnyilvánítás? Különb az előadáson közönség szép számmal volt.

Augusztus 29-én

Tegnap érkezett a vendégek zöme, de még ma és holnap is sokat várnak. Láthattuk ezt az érkező kocsik számáról és a sétatérrel, mely nyüzsgő a közönségtől; a vendéglők pedig este a zsúfolásig voltak tele. De láthattuk a rendező bizottság erőlködéséből is, mely eddigelő mondhatni egyedül Sztupa urból állott. Most már Berecz ur is megérkezett, könnyítendő a rendezés bajain, a melyeket ily számos közönségnek ily szűk helyen összetartása és a jövő napokra kitűzött kirándulások bevezetése okoz.

Az ismerkedés még csak ma lesz; ezért

is a vendégek jellemzésére nézve most csak annyit mondhatok, hogy nagyobb részét orvosok képezik. És itt leli magyarázatát azon körülmény, hogy a társulat czímében első sorban az orvosok szerepelnek. De azután mindjárt a tanfőriak jönek, budapesti és kolozsvári egyetemiek és középiskolaiak az ország különböző részeiből.

A legelső, a mit a vendég keres, hol van az olvasó terem? Bár nem mondható teremnek, a mi csak szoba, de ezzel az alkalommal ezt is elfoglalta a rendező bizottság s az újságokat a fedett séta fedele alá egy hosszú asztalra helyezték. Ebben nem akarunk hibát látni, mert a séta helye több tért nyújt, mint az előbbi szoba. De igen is ohajtottunk volna, hogy az erdélyi lapok, ha már a fürdő ideje (vagy évadjá?) alatt nem, bár most a gyűlés idejére nagyobb számmal állának az erdélyi viszonyok megismerése végett összereseglett idegenek rendelkezésére. A „Hermanstaedter Zeitung” mellett ott lehetnének a többi erdélyi lapok is; a többi előfizetett lapok címei: a Pesti Napló, Pester Lloyd, Fremdenblatt, N. tr. Presse, Der Trefor és francia La Romanie Bukarestből.

Este két cigány zenekar mullattatta a vendégeket, a nagyváradi és kolozsvári (?) Gutzi híres cimbalmassal. Tíz óra után az ifjúság tánczot rendezett.

Tegnap is színi előadás volt számos vendég előtt; a darab címe „Egy magyar plébános.”

Ma fog megjelenni az előpataki gyűlés lapja legelőször nyomtatják Szt. Györgyön, szerkesztője O. B.

Ubivis.

Néhány szó

a csik-szeredai felső-leányiskola feállitásához.

(Ajánlva a felső-leányiskola T. Iskolaszékének figyelmébe.)

Hogy Csikszékben mily nagy gond és figyelem fordított a növelésre: világosan bizonyítja a leányiskolák teljes hiánya. Igaz ugyan, hogy minden község iskolájában pár évig némi csekély oktatásban részesülnek leánygyermekünk, azonban a múlt XIX-dik század követelményeivel szemben nem kárhoztathatjuk leányainkat az egyszerű írás és olvasás tudására.

Hogy a nő hivatását majd a családi életben betölthesse: nevelésre van szüksége s oly nevelésre, melynek netovábbja az írás és olvasás tanításának szűk körén kívül terjed. E nevelést pedig megadja a felsőleányiskola.

Nőnevelő intézeteink hiányától buzdíttatva Csikszék törvényhatósági gyűlése a széki nevelési alaptól, Csikszeredában egy felsőleányiskola felállítását határozta el s határozatának foganatosításával a széki földmives iskola-széket bízta meg. Az iskolaszék intézkedése folytán meg is nyílik a jövő tanévben a felső leányiskola egy osztálylyal egy tanítónő vezetésével.

Tudjuk azt, hogy a felső népiskolák tárgyai 3 szakcsoportra: a nyelv- és történelmi, a mennyiség, természettudományi s a művészetire oszlanak. Már most kérdem, miként képes egy tanítónő e három tancsoportot sikeresen tanítani akkor, midőn egy csoport lelkiismeretes tanítása teljesen igénybe veszi egy tanító idejét és tehetségét? Ha elemi népiskolát állítanak fel, ugy helyes intézkedés volna, de ily cím alatt, hogy az intézet feladatát megoldhassa: lehetetlen.

Elemi népiskolára pedig nincs szükségünk, mert a helybeli s a többi községi iskolák mind azok s így a szék tetemes kiadásai szükségtelenek.

Ha csakugyan felső-leányiskolát állítanak fel, alkalmaznának megfelelő tantervet. A tanterv beosztását eszközölhetnék így: a tanítónő tanítaná a női kézimunkát és természettudományi csoportot; a nyelvtani csoportra választanának tanító s a harmadikat az előirt énekhez, a növendékek képzelen részét tekintve, hozzávé a rajz és írást is, ha erre külön tanítót alkalmazni nem akarnak, bízzák a f. iskolai rajztanítóra. S ha így osszák be a tantervet, akkor a főkérdés meg van oldva s így az intézet megfelel a hozzáköött reményeinknek, de máskülönb soha sem.

A tanterem berendezésére nézve pedig a hosszú asztalok, padok helyett nem alkalmasok, mivel igen magasak s a kis növendék kényelmesen nem ülhetvén, ki van téve a hátférgesz meggömböcsülésének.

Előadhatatlan szükségesegek tehát a czél-szerű iskolai padok készítése. Ezenkívül előre beszerzendők a különféle tantárgyak tanításához szükséges tan- és szemléltetési eszközök, melyenek a földabroszok, földgömbök, stb. stb.

Mindezek oly dolgok, melyek nagy megfontolást igényelnek, mert tanítás még pedig sikerdus tanítás helyes és czél-szerű berendezés nélkül nem képzelhető.

Van még idő a valóításág mindezeket jól megfontolni s a végrehajtással sietni, mert

ugy a mint az iskola felállítását elhatározott ha az megvalósíttatik, akkor ez intézetből nagyon csekély sikert várjunk s el lesz tévesztve a cél, mert ekkor is — ha gyermekeink páedagogiailag helyes nevelést akarunk adni el kell vigyük Brassóba, mint azt ezelőtt tettük. De remélem, hogy nem oly puritan elmű az iskolaszék s igyekeznai fog ez egy dűli intézetet oly alapra fektetni, mely az egyszerű nevelés áldásait elhintve, lendületet adj székünkben a növelésnek.

Isten velünk.

Tanügy barát.

Igazolás.

Tisztelt szerkesztő ur!

A „Kelet” 193. számának „Belföld” rovatában megjelent, társulatomat s valamin saját személyemet illető rágálommal telt cikkre nem válaszlalom lehetetlen, kérem engedje helyet becses lapja hasábjain.

Czikkirő fitogtatni akarja mennyire avatott a koullissák titkaiban. Megtámad először egyes egyéneket és később rágalmazza az összes testületet, öltözi „csetepaték” és „pofázódások” ráfogásával, pedig ily esetek társulatomnál ez ideig elő nem fordultak. Társulatom minden tagja sokkal jobban tiszteli egy mást és respectálja a színházi helyiséget. Czikkirő talán épen akkor talált a belviszonyok tanulmányozása végett megjelenni, a mikor több suhancz korborló gyerkőcz a színház udvarán csinatlanságból titlegelte egymást? De ez is csak azon napok estélyén történetelt, mikor sem előadás, sem próbák, sem színészek már nem voltak jelen, vagy talán mivel idegennek az öltözkébe megjelenni nem szabad, képzeldősében alkotta magának e phantáziákat, melyek valami falusi truppnál megtörténhetettek, de rendezett szintársulatnál, melynek a legszigorubb színházi törvényei vannak — elő nem fordulhat.

Továbbá azon megjegyzést teszi, hogy én a közönséget ámitom és a színlapjaimon hirdetett személyek nem működnek az előadásokban.

Jól tudja czikkirő, miszerint azon szomorú oknál fogva, hogy Deás városában nyomda nem lévén, színi hirdetéseimet Maros-Vársárhelyen kell kinyomatnom és hogy az előadás napja előtt 10—12 nappal elküldenem a kinyomtatandó példány színlapot, melyen a kitett személyzet, mint működő egyén jelezetetik. Hogy közbejött akadályok miatt néha nem az játszik, az inkább elnézésre, mint megrovásra érdemes, a személyesítőt illetleg.

De hidje el, hogy a közönség kedvencz színészeit csak azért fizetem, hogy iver alatt tartsam, de én vagyok-e oka, ha épen a kedvenczek adtak alkalmat az ilyen kellemetlen intermezzókra.

Nem volt egy eset sem, hogy a kihirdetett színdarab megváltozott volna és ez nem az ön kedvencz színészeinek érdeme, hanem azoké velem együtt, kik a közönség tanusított pártfogását éreik és nem akarnak visszaadni azzal, a mi talán jobban tetszenék: p. o. a függöny felgördül! egy tetőtől-talpig feketében öltözött gyászvitész tisztelettel jelenti, hogy azon közbejött akadály miatt, mert N. N. és N. N. színművész urak két hét alatt nem voltak képesek szerepeik betanulására, tehát a mára hirdetett „Végrendelet” elmarad és helyette előadatik „Hagyma Péter és Csori Ferke találkozása a bétéfjű sárkánnyal.”

Mig igazgató leszek, ilyesmi soha sem fognak nálam megtörténni és meg vagyok győződve a dési közönség jó izléséről is, hogy ziverebben elnézi csekély hibákkal is a klasszikus darabokat.

Azon jótanácsot, hogy kire bizzam a repertoirt összeállítását, felesleges megköszönnöm, mivel alaptalanul vádol egy oly egyént, ki soha ez ügybe nem avatkozik, mivel azt mindig magamnak tartom fen.

Azon érzékeny figyelmet pedig, hogy a rendezéssel kit bízzák meg, köszönje meg czikkirőnak az, a ki protegálni akar.

Társulatom rendes havi fizetést kap tőlem, és én korlátlanul rendelkezem, tettem gyümölcsöt én élvezem, s nem hiszem, hogy panaszt emelt volna bármely tagom fizetési képtelenségéért; melyet csakis azon szerencsének tulajdonítok, hogy tapintatos vezetés mellett birok olyan egyénekkel, kik velem odaadással működnek közre és midőn azon helyet betöltöm tapintatos s szorgalmas egyénnel töltöm be nem pedig olyannal, ki az ügyelő módítására semmi jó akaratot nem tanusít.

A mit pedig végül csupán személyemet illető megtámadására vonatkozólag válaszolhatok: nem tudom, hogy henczegő lettem volna, annyival is inkább, mivel jelenleg színi ügyem rendezésével is társulatom utjonnan szerzésével lévén elfoglaltva, a munkálatok napjain minden pillanatát igénybe veszik, s így talán onnan constatálja henczegésemet, hogy társulatomat Marosvársárhelyre, mely a folyamodó nyolcz igazgató közül engemet érdemesített a téli időnyen való ott működhetésre, a vidék

legjobb színművész és művésznőiből óhajtom összeállítani? vagy azért, hogy nem vagyok látható a kávéházak és vendéglők körülán zafongásai között? majd máskor, Uram, de most nem lehet, huszenköt ember existenciája függ tőlem, s ezért visszavonultságomat senki sem veheti henczegésnek.

16 évet töltöttem a színi pályán, kisebb nagyobb társulatoknak, első rendű tagja és ügyvezetője voltam, időmet arra használva fel, hogy ha majd egykor azon állást megnyerhetem, melyre magamat felküzdeni szerencsés lehettem — tapintatos és biztosan haladhatok annak után; — és hála istennek, ki vezette lépteimet s igyekezeteimnek sikert adott, én az első, kinek megrovását vettem — de szívét kezére téve, el fogja ismerni, hogy méltatlanul.

Ha sérve voltam a n. é. deácsi közönségnek? ajtóm kitarva állott és ha őnt bízta meg azok orvoslásának közvetítésével, elvártam volna és biztosítom, minden kitelhető módon igyekeztem volna azokon segíteni. Egy éve küzdöm igazgatói pályámon, de a küzdés bátorságra ösztönözött, tevékenységemet elismerte Maros-Vásárhely, Enyed, Torda, Szamosújvár s a deácsi közönség! melynek őn roz vizshangja. Elismerte Feleki Miklós derék színművésze a hazának, ki a lefolyt nyári idény alatt hat-heti színidejét körömben töltötte vendég szerepléssel és a legjobb emlékek és elismeréssel távozott, s ki tagja és rendezője a budapesti nemzeti színháznak; és őn, a ki nem is jogosított rá, ebuzgalmamból úgy akar visszajeszteni, hogy azon sok jót, mellyel eddig elhalmaztak, nyilvános téren megczáfolni igyekezik, azt híven, hogy mivel vidéki szintársulattal van szemben, az őn méltatlan sértegetéseit és alaptalan rágalmaikat szőnéklől elhalgatták és a közönség, ki a színészetet gyenge oldalról ismerte eddig, őnt kezében lángpallosával a művészet mentorául dicsőíti.

Ne vegye őn el, a mit nem adhat! ne vegye el egy oly szintársulat becsületét, melynek minden tagja szenvedéllyel csügg művésztén, és respektálni tudja azon elismerést, melyben részesítik, de egyszersmind megveti azokat, kik a helyett, hogy igyekezetre buzdiának, jó hír nevében megrongálni igyekeznek! ma jót nem akar, legalább rosszat ne tegyen másoknak.

Deés, 1875. aug. 29-én.
Nyéki János,
szinigazgató.

Pályázati hirdetmény és iskolai év-megnyitási jelentés.

I. A magyar királyi nagyméltósága vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak 1874. évi príl 28-ról 14.434. szám alatt kelt intézkvénye lytán a székely-udvarhelyi állami főreáltanodánál a küszöbön álló 187¹/₆-iki tanévre a Dávid Antal Mézes-féle alap karnaitól rendszeresített 10, egyenkint 50—50 forintból álló ösztöndíj-alapítványra pályázat hirdetik.

Felhivatnak tehát azok, kik az alapítványokat elnyerni óhajtják, hogy a) székely szárazasukat, b) szegénységüket és c) a realtadoda alsó hat osztálya valamelyikének látogatásához megkívántató előtanulmányaitak igaló okmányokkal felszerelt s a m. kir. nm. állás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz címzett pályázati folyamodványokat folyó évi október hó 1-ig a székely-udvarhelyi állami főreáltanoda igazgatóságához annál bizonyosabban nyujtsák be, minthogy elkésve érkező folyamodványok csak különös figyelmet érdemlő okokból sznek tekintetbe vehetők.

II. Udvarhelyszék és Székely-Udvarhely íros törvényhatóságok 60—70 szegénysorsu általiskolai tanuló részére ingyen lakást ajánlván l, ezen javadalmakra hasonlólag pályázat nyititk.

A lakásbeli javadalomért pályázóknak szegénységüket és az I. pont alatt körülírt előmulmányokat kitüntető okmányokkal támogatott folyamodványaikak 1875. évi szeptember 2-ig az udvarhelyszéki és városi realiskolai irottséghez címzetten, alólírt bizottsági elnökhez kell benyujtaniok.

Az ingyen lakással javadalmazandó ifjak lán és ágylepen kívül mindennel ellátatnak, n a lakás használatához megkívántatik. Ellenl n kötelesek magukat tisztességes fehérmelműl és legalább két rendbéli ruhával felszerelni élelmezni.

Az étkezés intézetben közösen, vagy beázás után történhetik. A szegényebb sorsu ifjak részére a lefolyt iskolai évben gyakorlatban vt módozat szerint közös étkezés fog életbe títettetni.

A közös lakásba 30 frt díj fizetése mellett oly ifjak is felvétetnek, kik ingyenes lakásbeli javadalomra igényt nem tarthatnak, ha ándékuakat a realiskolai bizottsághoz címzett aldlírtához intézendő írásbeli folyamodványukbn folyó 1875. évi szeptember hó 20-ig kijelitik.

III. A jövő 187¹/₆-iki tanév következő október hó 5-én fogja kezdetét venni, mikor egyszersmind az intézet V. és VI. osztályai is egynyititnak.

A felvétél az intézetbe október hó első napján történik.

Az első osztályba felvétetnek mindazok, kik a népiskolai tanulmányok teljes befejezéséről kielégítő hivatalos iskolai bizonyítványt tudnak felmutatni vagy hitelt érdemlőleg igazolják, hogy magántanulás útján azzal egyenlő értékű ismeretek birtokába jutottak.

Az intézet első osztályába való belépést felvételi próba-vizsgálatok előzik meg, melyek a realiskolai igazgatóság által folyó évi szeptember hó 26., 27. és 28. napjain fognak meg tartatni.

A II., III., IV., V. és VI-ik osztályokba lépőknek a felvételt a megelőző évről kiállítottreal-, vagy más középiskolánál nyert bizonyítványok közvetítik.

Felsőbb osztályokba a nem realirányú középintézeteknél volt ifjak felvétele — tekintettel a tanterv különbségére — szintén csak megelőző próbavizsgálatok után eszközölthetetik.

A kik az intézetbe elsőrendű lépnek be, beiratási díjfejében 2 frt 10 krt, az ifjusági könyvtáralap gyarapítására pedig 1 frtot tartoznak fizetni.

A tandíj, mely egy évre 8 frt 20 krból áll, félvenként előre fizetendő, azonban a szegénysorsu tanulók folyamodás folytán annak fizetése alól felmentést nyerhetnek, s az egyszers megnyert felmentés mindaddig érvényes marad, mig az illető jöviseletet és előmenetelt tanusit.

Az elmúlt iskolai évben felállított s legtöbb tekintetben célszerűnek bizonyult előkészítő osztály hasonlólag a következő október hó 5-én fog megnyitattni.

Ezen osztályba felvétetnek mindazon legalább 8 éves gyermekek, kik a népiskola harmadik osztályának befejezéséről kielégítő iskolai bizonyítvánnyal bírnak, vagy ezzel egyenlő értékű magánúton szerzett ismereteiket hitelt érdemlőleg igazolják, vagy végül, ha a folyó évi szeptember hó 26., 27. és 28. napjain tartandó felvételi vizsgálatok alkalmával előkészítő osztály látogatására minősítetteknek nyilvánítottatnak.

A előkészítő osztályba lépő ifjak a II. pont alatt érintett felvételek mellett az ingyen lakásért szintén folyamodhatnak.

Székely-Udvarhely, 1875. augusztus 20.
Tibád Antal,
az udvarhelyszéki és városi realiskolai bizottság elnöke.

Értesítés és főhívás,

magasabb zongora és zenészet tanfolyam megnyitására.

A zongora-játék, a zongora-tanulás képezi napjainkban általában a zenészet rajongás netovábbját. A zongora azért méltán nevezhető világhangszernek, melynek művelésére, hivatott, nem hivatott, egyaránt vállalkozik.

Honnan van mégis, hogy dacára az e téren való nagy versenynek, aránylag oly csekély a száma, a valóban képzett, és emelkedett ízlésű zongorajátékosoknak?

E kérdésre, nem nehéz a felelet. Legtöbb család körében csak azért válik életszükségg a zene, a zongora tanulása és tanítása, hogy a család mind két nembeli tanuló tagjai, saját maguk, s mások mulattatására, s a zenészet képzettség fitogtatására egy pár könnyű tánczdarabot, vagy ledér dallamosságú operette-részletet úgy a hogy el tudjon verni a zongorán. — Az ilyen körökben, ha a zenetanár valamely nemesebb irányú vagy plane klasszikus becsű zenedarabnak óhajt érvényt szerezni: rendesen úgy a szülők, mint a tanítványok részéről ellenzékre talál, mert szerintők azok oly magas színvonalú-zenedarabok, hogy nem értik meg a szórakozni vágyó hallgatók, s aztán, nincs bennük melodia, s azoknál többet ér, egy jó talp alá való tánc-darab vagy fülbemászó opera dallam.

Az ily családi körökben azután zenéről mint lelket művelő s finomító művészetről nem is lehet szó; s a rá fordított idő, fáradság és anyagi áldozat csak hiába kidobott elvesztett töké.

Vannak azonban kiemelésre méltó kivételek is. Vagyis oly családok, oly körök, hol a zene, mint egyik leghatalmasabb léleknevelítő és szórakozó művészet befolyását s jelentőségét feltudják fogni, s annak ily értelemben való művelésére komoly akarat, és áldozat készség is uralkodik.

Az ily köröknek legfőbb vágya aztán a kíválób zenetanárok által nyerhető oktatás, melynek kielégítési vágya azonban nem mindég áll egy színvonalon az anyagi nehézségek legyőzhetőségével, mert a kitűnő zenetanárok egyesekkel szemközt nagyon drágák, s a több tagból álló családoknak ritkán van módjuk meghozni a különben hön óhajtott anyagi áldozatot.

Mig külföldön, erőszben bőven van gondoskodva, úgy állami, mint jelesen szervezett magán zenetanintésnél, hol aránylag olcsó áron a legkitűnőbb zenetanárok oktatásában részesülhetnek az illetők; addig hazánkban e tekintetben még jó formán a kezdeten sem vagyunk.

Ily szempontból kiindulva s hogy a zongora-játékban való alapos és magasabb kiművelés, valamint a zenészet tudományos képzettség megszerzésére a korlátozott anyagi viszonyokkal bíróknak is alkalom nyíljk: szövetkezve a főváros több első rendű zenetanárai s tekintélyeivel; folyó évi október hó első sejtől kezdve, a nagymgu. magyar királyi közoktatási miniszterium s Budapest törvényhatósága által jóváhagyott magasabb zongoraoktatói és zenészet tanfolyamot nyitok, úgy fi, mint nő tanítványok számára, kik azonban, némi különbség szerint, elkülönített osztályokban nyerne oktatást.

a) A tanfolyam egyelőre: előkészületi, magasabb kiművelési, és zeneelméleti és zenészerzési osztályból fog állani. (Ez utóbbi tárgy előadására sikerült, Abrányi Kornél szélesen ismert zenészerzőt s író megnyernem.)

b) A tanfolyam kezdetét veszi f. évi október hó 1-én, s tart tíz hónapon át, július hó végéig, hol is nyilvános vizsgák tartatnak.

c) A beiratkozás 1875 szeptember hó 15-től történik lakáson, (kecskeméti utca 13. szám III-ik emelet. 17-ik ajtó.)

d) A beiratkozó tanítványok, úgy az előkészítő, mint a magasabb kiművelési zongora osztályban, hetenként hat órai oktatásban részesülnek, 2—2 óráként. A zene elmélet s zenészerzés oktatásában pedig hetenként 2 órát nyerne.

e) A tanórák, a tanítványok idejéhez képest osztatnak be.

f) A tandíj, havonként 12 frt, mely összeg minden hónap első napján előre fizetendő.

g) A tanfolyamra vonatkozó nyomtatott alapszabályok- a házi szabályokkal együtt — a tanfolyam helyiségében a fentebbi cím alatt, kívánatra mindenkinek- a beiratkozott tanítványoknak pedig, a beiratkozáskor, díj nélkül át szolgáltatnak.

Budapest, aug. hó 1875.
Siposs Antal, igazgató tanár.

A „KELET“ magán-távirata

Feladatott Buda-Pesten augusztus 30. 11. ó. 30 p. d. e.
Érkezett, augusztus 30. 12. ó. 30 p. d. e.

A szabadelvűpart tegnapi értekezlet e határozatképpen a képviselőház mai első ülésében Boert korelnökké, Szilágyi Olivért, Bethlen Andrást, Józiska Andort, Ugron Ákóst és Szivak legfiatalabb tagokat jegyzökké választotta, helnap tízenegy óraker trónbeszéd. Deák Ferencz kijelenté, hogy leköszön a képviselősegről de ujboli megválasztása esetén késza képviselőseget elfogadai. A horvát tartománygyűlés Hercegovinára a választelirathat foglaltakat tökéletesen átalakította, más különben azonnal feloszlatták volna.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, aug. 30. 1875.

— Gr. Mikes János elnöklete alatt szombaton délután tartotta az ujonan kinevezett színházi választmány első, sok tekintetben fontos ülését. Az elnök egy talpraesett beszédet mondott, melyben kiemelte, hogy mennyire terhes az ő állása, miután az érdekében gazdag gr. Mikó Imre őnmlga után kell e helyet elfoglalnia. Kérte a választmány támogatását s tudatta, hogy miután elfoglaltatásai miatt mindig jelen nem lehet, alelnök is neveztetett ki gr. Eszterházi Kálmán személyében, kinek kinevezési okmányá fel is olvastott. Ezután felvavatott Tisza Kálmán belügyminister urnak rendelete, melyben ki van emelve, hogy gr. Mikó Imre őnmlga az elnöki állást tovább megtartani nem akarván, elnökke gr. Mikes János alelnökké pedig gr. Eszterházi Kálmán nevezettek ki. A belügyminister Nagy Elek, br. Huszár Sándor, gr. Lázár Miklós, László József s a meghalt Lugosi József lemondásait elfogadja s helyokbe: Tisza Lászlót, gr. Mikes Miklóst, gr. Eszterházi Gézát, Szász Bélát s dr. Groisz Gusztávot nevezi ki. Pál Sándorra néve ki nyilatkoztatja a minister, „hogy az intézet iránt tanusított hazafias érdeklődésénél fogva felkéri és elvárja, hogy lemondásától ellássa, az intézetet bős talácsaival ezentul is támogassa.“ Minek folytán Pál Sándor félkérte az elnököt, hogy belügyminister ur őnmlgának hozza tudomására, hogy e felhívásnak engedve helyét, mint választmányi tag továbbra is megtartja. A minister ur azon rendeletet folytán, hogy a választmány hatásköre megalapítására s a kormányval szemben elfoglalandó álláspontja néve egy munkálatt készítették, Pál Sándor elnöklete alatt dr. Groisz Gusztáv, Ferenczi Miklós s Sándor József személyeiből álló egy bizottság küldetett ki. A mint örömmel értesülünk a N.-Váradal való szövetkezésnek lapunk által megpendített eszméjét a választmány már ez első ülésén tanácskozás tárgyává tette s az ott építendő nyáriszínházra néve megbízottat Ferenczi Miklós, hogy N.-Váradra átrándulva, tudakolja meg a feltételeket, melyek alatt e színház megnyerhető lenne. A N.-Váradon építendő színházra néve — mint halljuk — Korbuly Bogdán ur azon ajánlatot tette, hogy ő sajátjától kész e ezéla visszatérítés melletta választmány rendelkezése alá 15,000, frtot bocsátani, viszonszolgáltatul azonban a jövő választmány tavaszszal inténdánság alól mentse őt fel. Ez ajánlat tárgyalása a jövő gyűlésre lett elhalasztva. Korbuly Bogdán lemondván a pénztárnokságról, szóba jött ez állomás betöltése is s erre Tóth József egyesek által ajánlv is lett. Mindazonáltal Korbuly

Bogdán ur felkérte, hogy pénztárnoki állomását ez év végéig tartsa meg, addig a választmány gondoskodni fog egy új pénztárnok kinevezéséről. nekünk Tóth József ur ellen semmi nével nevezendő kifogásunk nincsen, de miután ő a színháznak pénztárnoka, óhajtanók, hogy az alaptróke kezelése más egyévre bízassék. S e tekintetben legalkalmasabbnak találók takarékpénztár-egyleti pénztárnok ifj. Tauffer Ferencz urat. A választmány tehát most teljesen ki levén egésztve, jelenleg következő tagokból áll: elnök: gr. Mikes János. Alelnök: gr. Eszterházi Kálmán. Választmányi tagok, Pál Sándor, Halmágyi Sándor, Tauffer Ferencz, Fülep Sámuel, Korbuly Bogdán, Simon Elek mint polgármester, Ferenczi Miklós, Tisza László, gr. Mikes Miklós, gr. Eszterházi Géza, Szász Béla, s gr. Grisz Gusztáv. Titkár Sándor József.

— Tamási, amint ezt maga jelenti ki a „Föv. lapok“ban közlelebről Kolozsvárra egy teljes hónapig fog vendég szerepelni. Ugyanez-alkalommal a nevezett lapok azon híré is megczáfolja, hogy a debreczeni színházhoz szerződött volna. Nem tudjuk még, ha ez alkalommal Bláháné és Tamási együttesen fognak-e szerepelni, de színházi igazgatóságunk nagy hála rá kötelezn a kolozsvári közönséget, ha a magyar nép dal e két hőst egyszerre szerepeltetné.

— Bláháné csakugyan eljegyezték! Annyi magyar embert hódított meg vendég szerepléseivel a vidéken, a migem akadt a meghódítottak közül egy, a ki őtet hódította el. A mint ugyanis a F. Lapoknak Egerből távirozzák, tegnapelőtt Soldos Sándor földbírtokos Bláhánét eljegyezte.

— Nyéki János szinigazgató Deésről 5 frtot küldött szerkesztőségünkhez a Gyulai szobor javára. E szerint a szerkesztőségünk által adományozott 5 frt és a Harmathy István úr által adott 1 frttal összesen 11 frt gyűlt be szerkesztőségünkhez. Ujabb adományokat a legnagyobb örömmel fogadunk s rendeltetése helyére juttatjuk.

A kolozs monostori m. kir. gazdasági intézet igazgatója Lakner József saját kérelmére (?) ez állástól felmentetett, s Kassára tétetett át. — Az igazgató ur — mint halljuk — sok borsat tört egy tanárúrsal, mint az ifjuság orra alá s rövid másfélévi szereplése alatt teljesen méltatlannak bizonyította be magát azon díszes állásra, melyeket előtte Kodolányi oly közelsimérés méltólag töltött be. A gazdasági intézet ifjusága szombaton egy óriási macskazenével bucsuztatta el Lakner urat Kolozsvárról. Nem helyeseleget az ifjuság tettét, de elég jellemző a volt igazgató népszerűségére nézve.

— Krasznai Mihály szombati jutalomjátéka: a „Színházi képtelenségek“ csaknem egészen tele ház előtt élénk s csinos előadásban folyt le. A jutalmazottak, ki egyike a társulat legnépszerűbb tagjainak, első megjelenésekor hatalmas tappsal és virágözönnel fogadta a nagy közönség, melynek különben tulnyomó részét átatazó idegenség képezte. A darab előadásáról nincs mit többet regisztrálnunk, mint csak annyit, hogy elég élénk és összevágó volt; a szereplők mindnyájan kitűnő jökedvvel játszták el grotesque szerepüket; csak Neszedva Anna fogta fel egész komolyan a dolgót s olyan grandezával énekelte — D. Boér E. helyett — Cabriollát, mintha igazán valami nagy opera seriáról lett volna szó. S a közönség is egészen komolyan vette s egész ösztönnel megtapsolta, ami aztán rögtön comicummá tette az egész scénát.

— A kolozsvári önkéntestűzoltó-egylet parancsnoksága Régeni György helyébe, ki államásáról lemondott, szakaszvezetőnek Fecser János őrpárcsnokot, ennek helyébe pedig őrpárcsnoknak Csiki Lukácsot nevezte ki, illetőleg helyettesítette a közelebb megtartandó közgyűlésig.

— A helybeli önkénytes tűzoltó-egylet vasárnap, az az: szeptember 5-én három évi fennállásának emlékét fogja megünnepelni, mely alkalommal a három éves tagok emlékéremmel fognak ellátatni.

— Színházi főhívás. Miután a rendes téli színdíny az itteni nemzeti színházban f évi október hó első napján kezdődik, tisztelettel félkértem azon t. cz. páholy-előjogtulajdonosok és bérlok, a kik a közeledő téli színdínyre páholyokat bérelni kívánnak, sziveskedjenek folyó évi szeptember 25-keig beárólag a színházi választmány titkári irodájában reggeli 9-től déli 12 óráig jelentkezni s ott magokat előjegyezteni. Az erdélyi országos színházi választmány Kolozsvárra, 1875. augusztus 28-dikán tartott üléséből. Sándor József, választm. titkár.

— A torda-aranyosi gazd. egylet idei septe. hó folytán a közép-marosi borvidék l, kerületén borászati körutat fog rendezni. Az e végre kinevezett bizottság következő központ tekintendő állomásokon fog működésében eljánni. Septe. hó 16-kán Hadrév és környékén. 17-kén Ozd-Bükksőn, 18-kán Kocsárd, Földvár és Felvinczen, 18-kán Felső-Ujvárt és környékén. 20-kán M.-Gombosán végzi. Egy vagy párnapi késedelem csak azt jelentheti, hogy a bizottság egyik vagy másik állomáson nem fejezhette be munkálatait. *)

— Iskolai értesítés. Szarancsém tudatni a t. szülők s a t. közönséggel, hogy a b. farkasutcai ev. ref. leányiskola septe. 1-én most már teljes 6 osztályal nyilik meg. A beiratások septe. 1-től csak septe. 15-éig történhetnek, azontúl októberig csak kivételes esetekben és csak is az iskolai előjárásához intézendő folyamodványok alapján. Most ujólag felhívom a t. közönség figyelmét e 6 osztályú leány iskolára, a mely kitűnő tanerőkkel rendelkezve, minden szükséges taneszközzel, butorokkal ellátva, és a kor s családok igényeinek megfelelő tanrendszerevel: teljes buzgóssággal arra terekszik, hogy növendékeiben munkás, és a szükséges ismeretekkel

*) Kértemek a kolozsvári t. cz. szerkesztők sziveskedjenek ezen értesítést lapjaikba felvenni.

bíró jó házi nőket adjon a család és a társadalomnak. A felvételt aldlírtán, b. farkasutca 23 sz. a az irt időig (septe. 15.) minden reggei 8—11 óráig eszközölhet. Tandíjak a tavalyiak (az I—II-ik oszt-ban 1 frt 50 kr, a III—IV-ikben 2 fr, az V—VI-ikban 2 frt 50 kr. A beiratási díj 50 kr.) Kolozsvárra, aug. 30. 1875. Herepei Gergely, iskolai inspektor.

— Hymen. Krassowski J. M. helybeli kereskedő tegnapelőtt szombaton d. u. 6 órakor vezette oltárhoz a szép Klatrobez Janka kisasszonyt, Klatrobez János polgártársunk kedves leányát. — Boga E. telka kisasszonnyal, Boga Pál fohérvári bírtokos bájos leányával pedig Pethe Endre állatorvos közelebről tartotta kézfogását. — Buczi Samu kolozsvári árvászéki ülnök pedig a napokban tartotta esküvőjét Várad László kolozsvári iparos polgártársunk leányával. Áldást kívánunk mind a három frigyre!

— Köszönet nyilvánítás. Felház János szabómester munkájáért járuló 3 f. 50 kr a tűzoltó-egyletnek ajándékozván, e sziveséget a parancsnokság köszönetét nyilvánítja. Kolozsvárra, 1875. augusztus 29-én. Kőszegváry Gyula, főparancsnok. Móricz István, segédbízt.

— Bikkfalváról írják a nemeinek, hogy ott mult vasárnap délután 3 4 óra között meglehetősen vihar volt. A hegyi patakok alig egy percz alatt kiömlővén, az alantas részeket elborították. A villámcsapások egymást érték. Egyik a mezőn egy legelő tehenet sujtott agyon, a másik a községben a ref. t. rony és templomba ütött be emléket a fedélre, haranglábak és ablakokra, melyből csak kettőt hagyott sértetlen, nyomatókósan jegyezvén fel.

— Az Aigner Lajos kiadásában megjelenő „Magyar könyvesház 7., 8., 9. 10. füzetét vettük. A 7-ik tartalma: „Franczia életképek“ írta Erekmann-Chabrian, fordította Csukássy József. A 8-iké: „A fatalista“ orosz beszély, írta Turgenjev Iván. A 9. és 10-iké Szerelmi népdalok, Székely Sándor gyűjteményéből sajtó alá rendezte s jegyzetekkel ellátta Abafi Lajos. Egy-egy füzet ára csak 20 kr. Ajánljuk a közönség figyelmébe ez olcsó s még is tartalmas könyveket.

— Kisfaludi Károly mellszobrát tegnapelőtt állították fel a nemzeti muzeum parkájában. A talvazat magasabb két csnél, s maga a fehér márvány mellszobor is 3 lábnyi. Közvetlenül egy oszlopon nyugszik, mely egyszerű, négyzetlelt talpazatban gyökerezik. A mellszobor csak egy része az emlékműnek. A talpazat lépcsőzetéről, (éllg tereelő helyzetben egy életnagyságu genius emelkedik a szobor felé, lanttal lábájában, melyről gazdag redőzeten omlik vissza a lepel. Ez is fehér márványból van, s a mellszobornál több a műértéke. Az egész emlék (még a talpazat is) a régi jó Ferenczy műve, s a muzeumi parknak díszére válik.

— Caradók. A híres Caradoc, melyen Zubovics Bécsből Párisba lovagolt, Párisba megdöglött.

— A hercegovinai fölkelésnek Budapestén is akadtak barátai, kik életüket, vérüket készek feláldozni a „szabadsággá“. El is mentek vagy huszonötben Belgrádba, honnan jó biztatókat nyertek, s honnan a fölkelők táborába fognak szállítatni. Többnyire volt katona tiszték, ex hivatalnokok és kereskedő segédek.

— Öngyilkosságok. Sütő István sz. szt.-györgyi polgár szolgálója csekély értékű tárgy ellopása miatt gazdája háza padlásán felakasztotta magát. Hulláját 4 nap mulva kaplák meg. — Brassói becsületes keresek mester Paulini József, neje roszasága miatt a mult héten Földvár mellett az Öt folyamba ölte magát.

— A hercegovinai lázadók egy vezére időz jelenleg a fővárosban, s ő nem más, mint Ljubobratie János. A fővárosban intognító időz, s a Magyar király szállodában lakik, de pár nap mulva Bécsbe indul, hol lépéseket óhajt tenni arra nézve, hogy Auszria-Magyarország közbéjárását kikérje Hercegovina függetlenítésére. Különben L. urnak nem volt mindig a diplomatákkal dolga, mert állítólag 15—20 év előtt dohánytőzsdéje volt a Dorottya-utczában.

— A kolozsvári kir. törvényszéknél a f. évi augusztus hó 31-én megtartandó nyilvános ülésben a következő peres ügyek adatnak elő: Beregszászi Klára felperesnek, Springer Venczel és társai alperesek ellen tulajdonjogi igény iránti ügye. Balogh György és neje felpereseknek, Springer Vince és neje alperesek elleni bírtok kiigazítás iránti pere. Ezen ügyek előadója Bauer János tvszéki bíró. Klein Géza felperesnek, Salamon József alperes elleni 800 frt töké és járuléka iránti ügye. Dregán Palagya felperesnek, Dregán Anna alperes elleni végrendelet megsemmisítése iránti ügye. Adler József felperesnek, Biró László alperesi hagyatéka ellen 1107 frt 50 kr o. é. váltótöke és járuléka iránti ügye. Zilahai Kis Eleknek gr. Bánffy Miklós alperesi hagyatéka elleni ügye. Ezen ügyek előadója Szigethy József törvényszéki bíró. Vicsai Jánosnak Hőgye Katalin ellen 2220 frt iránti ügye. Id. gr. Teleky Domokosnak, a kolozsvári zálogkölcson intézet elleni zárlat iránti ügye. Ifj. br. Toroczka József és társának Bab-féle közalap ellen végrehajtás korlátozása iránt. Gebe Henriknek, Csákány László ellen 757 frt 91 kr iránt. Morár Iláná és társainak gr. Bethlen Lajos eszdőtöm. ellen ingatlanok tulajdona iránt. Ezen ügyek előadója dr. Biró János tvszéki bíró.

Felelős szerkesztő: Békésy Károly.

Kézi és falitérképek.
Atlaszok,
Földgolyók.

Oskolai könyvek.

Szótárak,
Nyelvtanok
és
társalgási könyvek.

A bekövetkezendő tanév alkalmából van szerencsém tudósítani

a n. érd. tanár, tanító és nevelő urakat, tanuló ifjuságot, egyáltalában

ERDÉLY OSKOLAVILÁGÁT,

hogy könyvkereskedésemben, mely újabb időben megint nagyobb kiterjedést nyert, úgy hogy ma már mint Erdély legnagyobb könyvesarnoka egyedül áll, mindenféle

oskolai könyvek, tankönyvek és taneszközök

egyetemek, gymnasiumok, képezdék, ipar- és polgári iskolák, elemi- és néptanodák, valamint magánintézetek számára nagy készletben tartatnak és folyvást

(358)

(5-*)

Nagyobb megrendeléseket kérem idején beküldeni, hogy a kívánt példányok száma iránt tájékozhassam magamat folytonos megrendeléseimmél, főleg pedig, hogy a megküldésben késedelem ne történjék.

Tömeges megrendeléseknél, pontos szolgálat, előnyös feltételek és jutányos árak biztosítása mellett tiszteletpéldányokat, saját kiadásaimból pedig ingyenpéldányokat bocsátok a t. megrendelők rendelkezésére, szegényebb sorsú tanulók számára.

Czím- és árjegyzékekkel az oskolai könyvekről, úgy nemkülönben bárminemű könyvjegyzékekkel kívánatra azonnal és ingyen szolgállok,

Stein János,
könyvárus, kiadó és magy. kir. egyetemi nyomdász.

Római és hellen
remekírók,
szótárral és jegyzetekkel
ellátva.

Oskolai könyvek.

Rajz- és szépirás-minták.
Vizfestéshez
való színnyomatu
minták.

(362)

Hirdetés.

(6-6)

Válva volt utolsó tagosítási, erdő szabályozási mérnöki munkálatom Belső-Szolnok megyében Al-ór község határának általam történt és végbevitt tagosítása által, — folyó-hó 13-kán kezdett és 16-kán bevégezett törvényszéki eljárás útján — végre lévén hajtva, megromlott egészségi állapotom miatt, kéntelen vagyok 28 évi tagosító mérnöki munkálkodásom után, mint működő tagosító mérnök a vállalkozástól visszalépni; — azonban határok, vagy közhelyek felosztása felett, valamint más a mérnöki szakmához tartozó kérdések eldöntése érdekében törvényszéki meghívást, vagy kinevezést, hitelesítő minőséget, úgy szintén egyesek, vagy községek érdekeit képviselni megbízást elfogadok, mely alkalmakra 28 évi szerény munkálkodásom után szociet csekély tapasztalataimat érvényesítendő, megbízóimnak érdekében eljárni ígérem. Lakásom jelenben Belső-Szolnok megye, Déés 1875. augusztus 18-kán.

BALOG GYÖRGY, mérnök.

(371)

JANKÓ VINCZE gépgyárában

(1-3)

Kolozsvártt külső-tordautozásban
kedvező fizetési feltételek mellett eladó:

- 1 Cséplőgép 2 ló erőre.
- 2 Ar: tógép.
- 1 Szörva vetőgép.
- 1 Amerikai sorba vetőgép kitűnő szerkezettel.
- 1 Örlőgép, melylyel minden gabona-nemet, a török-buzát pedig csutkóstul meglehet örlöni.

(316)

(12-12)

Bécsi bútorgyár ipar VÉGRÖMLÉSÉT

a vándorútletek okozzák, a melyek vállalkozói a közönség jóhiszeműségére számítván, árlejtések, szálloda- és utasági bútor-végkiállítás kezeztetése alatt, a minőség rovására megcsalják, s a gyarost csejájknak megfelelő rossz cikkek készítésére csábítják.
A t. cz. közönség és magas úrrend érdekében áll tehát, hogy szükség esetén sok év óta fennálló cégünkhez forduljon, s ajánljuk mindenféle bútornemmel bőven ellátott raktárunkat, a legolcsóbb árak s legjobb szolgálat biztosítása mellett.

Frankl Ignác, cég Frankl J. G. és L.,
asztalos és kárpitos
Bécs, II. Obere Donastrasse 91 sz. a Schöllerhof mellett.

(372)

(1-3)

Kerestetik

egy tanító a gyalui magán elemi iskolához, a ki 10—15 fugyermeknek a gymnasialis I. osztályra előkészítő tantárgyakból oktatást adni képes; évi 400 frt. oszt. ért. készpénz fizetés, lakás és fűtésre megkivántató tüzfával.

Vállalkozni kívánók irásban, vagy személyesen jelentkezzenek alólírott nál Gyaluban, a hol a feltételek iránt is értekezhetni.

Gyalu, 1875. augusztus 28-kán.

CSÁKÁNY ADÁM.

(370)

(2-2)

Üzlet átvétel.

Van szerencsénk a n. érd. helybéli és vidéki közönséggel tudatni, hogy Kolozsvártt a főtéren idős gr. Teleki Domokos-féle házban levő

KARVÁZY és TÁRSA
cég alatt létezett fűszer-, bor- és csemege üzletet átvettük, s azt a törvényesen bejegyzett

Csiki Testvérek

cég alatt folytatandjuk, minden törekvésünket oda irányozván, hogy a t. cz. közönség bizalmát, meglegedését és nagybecsű pártfogását kiérdemeljük.

Tisztelettel:

CSIKI TESTVÉREK.

(351)

(8-12)

Villámhárítókat!

a legbiztosabbakat és legtar-
tósabbakat, valamint torony-keresz-
teket és lakatos-műveket évek óta leg-
jutányosabban készít

Tagleicht Károly,

cs. kir. udvari lakatos,
Leopoldstadt, Oernigasse 6 sz. a. BEOSBEN

(369)

(2-3)

Egy kisasszony, a ki már három
év óta nevelő, s a legjobb bizo-
nyítvánnyal van ellátva, alkalmazást
keres mint nevelő, vagy mint tár-
salkodónő; tanít: minden tantárgyat,
rajtot és kézimunkát; beszél néme-
tül, franciául és egy keveset magya-
rul. Tudakozások: „A. B. poste
restante Eszék” címzendők.

(367)

(2-3)

STEIN JÁNOS

papirkereskedésébe, kedvező feltételek mellett —
csak is szorosan a kereskedést illető teendők
teljesítésére — felvétetik
gyakornoknak
egy 3—4 gymnasialis osztályt végzett
erkölcsös magaviseletű ifju.

(354)

(5-6)

Eladó házak.

1. Kolozsvártt a főtéren a 11-dik számú ház.
2. A borjumáli híddal szemben levő emeletes ház szőlővel együtt eladó vagy kiadó.
3. A borjumáli hid-mellett levő telek, a hol az „Árva-ház” van, eladó avagy kiadó.

Kiadó szállás és bolt
a volt hidkapu melletti sarok háznál, egy szép nagy szállás az emeletben s alatt két bolti helyiség kiadó.

Értekezhetni a CZIRIÁK és STARK üzletében hiduteza 21. szám.

(365)

(2-3)

Nagyérdemű közönség!

Van szerencsénk tisztelettel jelenteni, hogy a gr. Teleky Domokos ur házában levő üzletünket eladtuk.

Ezen alázatos tudósításunkkal szemben köszönetet mondunk nagyon tisztelt vevőinknek azon pártfogásért, melyben szerencsénk volt részesülni és alázatteljesen kérjük, hogy az ezutáni bevásárlásokat sziveskedjenek a vetemény-piacz során levő

KARVÁZY ÁRPÁD

fűszer-, liszt-, bor-, gyógyanyag és festék keres-
kedésében megtenni, hol is mindazon cikkek és éppen oly jó
és friss minőségben kaphatók, mint a volt kereskedésünkben.

Mintán működésünk a fönnemlitett kereskedésben a szokott
modor és pontossággal fog tovább folytatattatni, esedezőnk
melyen tisztelt vevőinkhez azon bizalom további megtartásáért,
melyben szerencsénk volt eddig részesülni.

Ezen alázatos kérésünk után maradunk

kiváló tisztelettel:

KARVÁZY és TÁRSA.